

P.Z. br. 112

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE

KLASA: 022-03/21-12/09
URBROJ: 50301-05/14-21-5

Zagreb, 4. ožujka 2021.

Hs**NP*140-01/21-01/02*50-21-04**Hs

REPUBLIKA HRVATSKA
65 - HRVATSKI SABOR
ZAGREB, Trg Sv. Marka 6

Primljeno:	05-03-2021		
Klasifikacijska oznaka:	140-01/21-01/02	Org. jed.	65
Uredbeni broj:	50-21-04	Pril.	-
		Vrij.	-

PREDSJEDNIKU HRVATSKOGA SABORA

PREDMET: Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o mirovinskom osiguranju, s Konačnim prijedlogom zakona (predlagatelj: Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru) - mišljenje Vlade

Veza: Pismo Hrvatskoga sabora, KLASA: 140-01/21-01/02, URBROJ: 65-21-03, od 4. veljače 2021.

Na temelju članka 122. stavka 2. Poslovnika Hrvatskoga sabora („Narodne novine“, br. 81/13., 113/16., 69/17., 29/18., 53/20., 119/20. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske i 123/20.), Vlada Republike Hrvatske o Prijedlogu zakona o izmjeni Zakona o mirovinskom osiguranju (predlagatelj: Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru), daje sljedeće

MIŠLJENJE

Vlada Republike Hrvatske predlaže Hrvatskome saboru da ne prihvati Prijedlog zakona o izmjeni Zakona o mirovinskom osiguranju, s Konačnim prijedlogom (u daljnjem tekstu: Prijedlog zakona), koji je predsjedniku Hrvatskoga sabora podnio Silvano Hrelja, zastupnik u Hrvatskome saboru, aktom od 4. veljače 2021., iz sljedećih razloga:

Ovim Prijedlogom zakona predlaže se da se korisnicima obiteljske mirovine ubuduće obiteljska mirovina određuje s povećanim mirovinskim faktorom, na sljedeći način: kada obiteljsku mirovinu koristi jedan član, predlaže se povećanje mirovinskog faktora sa sadašnjih 0,7 na 0,8, kada ju koriste dva člana predlaže se povećanje mirovinskog faktora sa sadašnjih 0,8 na 0,85, odnosno kada mirovinu koriste tri člana predlaže se povećanje mirovinskog faktora sa sadašnjih 0,9 na 0,95, dok bi za četiri ili više korisnika obiteljske mirovine mirovinski faktor ostao isti kao i do sada, 1,0.

Ovim Prijedlogom zakona se također predlaže da se korisnicima obiteljske mirovine koji su pravo na obiteljsku mirovinu ostvarili do 31. prosinca 2021., sa stupanjem na snagu ovoga Prijedloga zakona odredi nova svota mirovine sukladno predloženoj izmjeni visine mirovinskih faktora.

Prije svega, Vlada Republike Hrvatske naglašava kako je, u skladu s načelom uzajamnosti, Zakonom o mirovinskom osiguranju („Narodne novine“, br. 157/13., 33/15., 120/16., 18/18. – Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske, 62/18., 115/18. i 102/19., u daljnjem tekstu: ZOMO) uspostavljen sustav kojim je ustanovljeno jamstvo države za potpuno i pravodobno ostvarivanje prava iz mirovinskog osiguranja, mehanizmi financiranja mirovinskog sustava i instrumenti za namirenje dostatnih sredstava za financiranje stečenih prava iz mirovinskog osiguranja. Također, ZOMO-om je propisan katalog prava za slučaj nastalog rizika koji proizlazi iz visine uplaćenih doprinosa, tako da se osiguraju pretpostavke da sustav bude dugoročno održiv.

Naime, mirovinsko osiguranje se financira iz doprinosa osiguranika, odnosno poslodavaca na plaću te zbog prihvaćenog sustava obveznih doprinosa, novčana primanja iz podsustava mirovinskog osiguranja generacijske solidarnosti imaju javnopravnu narav. Iz uplate doprinosa proizlazi pravo osiguranika na mirovinu ili drugo mirovinsko primanje prema određenom katalogu prava koji je određen ZOMO-om sukladno gospodarskim mogućnostima države, odnosno temelji se na tekućem financiranju aktivne generacije osiguranika, a ne predstavlja oblik osobne štednje sredstava.

Vlada Republike Hrvatske smatra kako je za uvođenje novog modela obiteljske mirovine nužna analiza, ne samo uvjeta za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu, već i njene korelacije s ostalim pravima unutar sustava mirovinskoga osiguranja, odnosno održivosti cjelokupnog mirovinskog sustava. Pritom je važno naglasiti da u odnosu na druge države članice Europske unije, Hrvatska ima jedne od najblažih uvjeta za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu (u većini država dob za stjecanje prava na obiteljsku mirovinu veća je od 50 godina života, a u nekim državama uvjet je i trajanje braka kroz određeno vrijeme) te uz Sloveniju, najviši postotak za određivanje obiteljske mirovine (70 % za jednog člana). Pravo na obiteljsku mirovinu s navršениh 50 godina života može ostvariti i bračni drug koji je u trenutku smrti osiguranika imao 45 godina života. Važno je dodati kako je uz udovca / udovicu te izvanbračnog druga i životnog partnera, ZOMO-om propisan i široki krug ostalih članova obitelji koji mogu ostvariti pravo na obiteljsku mirovinu uz ispunjenje propisanih uvjeta, primjerice, razvedeni bračni drug s pravom na uzdržavanje, djeca, dijete sa statusom osobe s invaliditetom te pastorčad koju je osiguranik uzdržavao, unučad koju je osiguranik uzdržavao, roditelji (otac, majka, očuh, maćeha, životni partner roditelja i posvojitelj osiguranika koje je osiguranik uzdržavao) te braća, sestre i druga djeca koju je osiguranik uzeo na uzdržavanje. U prilog konstataciji o blagim uvjetima za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu ide i zakonska presumpcija da je umrli osiguranik uzdržavao bračnog / izvanbračnog druga u trenutku smrti, iako isti ostvaruje svoj prihod.

U odnosu na navode iz Prijedloga zakona kako veliki broj osiguranika iza čije smrti se pravo ostvaruje ima ostvaren dugotrajan mirovinski staž, Vlada Republike Hrvatske ističe upravo suprotno. Naime, veliki broj osiguranika iza kojih se pravo ostvaruje ima relativno nizak ostvaren mirovinski staž, budući da je ZOMO-om propisan uvjet da umrli osiguranik mora imati navršeno najmanje pet godina staža osiguranja ili deset godina mirovinskog staža, odnosno ispunjavati uvjete za invalidsku mirovinu ili biti korisnik mirovine, a u slučaju utvrđene ozljede na radu ili profesionalne bolesti pravo na obiteljsku mirovinu se može ostvariti bez obzira na dužinu mirovinskog staža. Stoga navedena konstatacija u Prijedlogu zakona nije točna.

Vlada Republike Hrvatske naglašava kako ovim Prijedlogom zakona nije ponuđeno cjelovito rješenje za uređenje instituta obiteljske mirovine, posebice u odnosu na ostala prava koja se ostvaruju na temelju uplate doprinosa za mirovinsko osiguranje, čime se narušava mirovinski sustav i unosi pravna nesigurnost. Naime, u odnosu na predloženo povećanje mirovinskih faktora za određivanje obiteljske mirovine nije ponuđeno argumentirano obrazloženje u pogledu očite neproporcionalnosti predloženih mirovinskih faktora, odnosno nije jasno na temelju kojih prethodnih analiza i rezultata je ponuđena njihova izmjena te nisu uzete u obzir posljedice koje bi ovakvo povećanje imalo na visinu prava ostalih kategorija osiguranika. Također, Vlada Republike Hrvatske smatra da se rizik siromaštva u populaciji starije životne dobi ne može rješavati samo u okviru mirovinskoga sustava.

Imajući u vidu sve navedene parametre, Vlada Republike Hrvatske ističe kako redefiniranje modela obiteljskih mirovina iziskuje preispitivanje svih postojećih uvjeta, kao i načina izračuna obiteljske mirovine. Naime, prije izmjene uvjeta za ostvarivanje prava na obiteljsku mirovinu, potrebno je, uzimajući u obzir gospodarsku situaciju, demografska kretanja, druge parametre te sve kategorije osiguranika kojima se obiteljska mirovina može priznati i odrediti sukladno propisanom mirovinskom faktoru, provesti sveobuhvatnu stručnu analizu cijelog mirovinskog sustava i svih prava iz mirovinskog osiguranja. Budući da isto nije učinjeno prilikom izrade ovoga Prijedloga zakona, isti nije moguće prihvatiti.

Međutim, Vlada Republike svjesna je kako je nužno intervenirati u mirovinski sustav radi podizanja razine adekvatnosti obiteljskih mirovina te je u Programu za mandat 2020.-2024. u okviru programskog područja 1. Socijalna sigurnost, 1.2. Održiv zdravstveni i mirovinski sustav, Nastavak mirovinske reforme predvidjela omogućavanje pravednijeg načina izračuna obiteljske mirovine. Stoga je ministar rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike donio Odluku o osnivanju Radne skupine za preispitivanje modela obiteljske mirovine, sastavljenu od predstavnika nadležnih ministarstava, socijalnih partnera, udruga umirovljenika i akademske zajednice, koja je započela s radom te će preispitati važeći model obiteljske mirovine i utvrditi kriterije i uvjete za redefiniranje važeće zakonske regulative o pravu na obiteljsku mirovinu u cilju podizanja razine socijalne sigurnosti ove kategorije umirovljenika.

U Prijedlogu zakona u točki III. OCJENA SREDSTAVA POTREBNIH ZA PROVOĐENJE ZAKONA navodi se kako je za provedbu potrebno osigurati dodatna sredstva u državnom proračunu unutar razdjela Ministarstva rada i mirovinskoga sustava, glave Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje i to 500 milijuna kuna u 2022. i 515 milijuna kuna u 2023. godini. Vlada Republike Hrvatske ističe da svaki prijedlog zakona mora sadržavati, uz procjenu sredstva potrebnih za provedbu istog, koja u ovom Prijedlogu zakona nije obrazložena, i prijedlog za pokrivanje povećanih rashoda proračuna, sukladno odredbi članka 15. Zakona o proračunu („Narodne novine“, br. 87/08., 136/12. i 15/15.). S obzirom na činjenicu smanjenja gospodarske aktivnosti u Republici Hrvatskoj uzrokovane krizom vezanom uz epidemiju koronavirusom te s obzirom da nije poznato koliko će trajati epidemija, a time i posebne okolnosti, od iznimne je važnosti sačuvati održivost javnih financija. Stoga, uzimajući u obzir značajni fiskalni učinak primjene ovoga Prijedloga zakona, isti nije moguće prihvatiti.

Slijedom svega navedenoga, Vlada Republike Hrvatske predlaže da se navedeni Prijedlog zakona ne prihvati.

Za svoje predstavnike, koji će u vezi s iznesenim mišljenjem biti nazočni na sjednicama Hrvatskoga sabora i njegovih radnih tijela, Vlada je odredila ministra rada, mirovinskoga sustava, obitelji i socijalne politike Josipa Aladrovića i državne tajnike Majdu Burić i Dragana Jelića.

PREDSJEDNIK
mr. sc. Andrej Plenković